

Hoe
zit
het?

**Introductie in
de sector van
goeddoen**

Voorwoord

Met veel genoegen presenteer ik hierbij de 'Introductie in de sector van goeddoen'. Met de sector van goeddoen bedoelen we alle betrokken burgers en maatschappelijke initiatieven die zich, al dan niet in georganiseerd verband, inzetten voor een betere wereld. Dit boekje is gemaakt door Goede Doelen Nederland en is bedoeld om iedereen die met onze sector te maken krijgt of daarin werkzaam is wegwijs te maken. Of het nu gaat om (nieuwe) medewerkers van goede doelen, toezichhouders van goede doelen, samenwerkingspartners, overheid of politiek.

Het boekje geeft een globaal beeld. Zo wordt onder meer ingegaan op de partijen die actief zijn, de onderlinge samenwerking, belangrijke onderzoeken en adviesrapporten en hoe de zelfregulering is ingericht. Dit beeld kan niet anders dan globaal zijn omdat onze sector veelkleurig en veelomvattend is. De nadruk ligt bovendien op dat deel dat een beroep doet op de steun van de samenleving in welke vorm dan ook. In dat verband wordt in deze introductie ook gesproken over goede doelen of de goededoelensector.

Er is ook een digitale versie van dit boekje die verrijkt is met diverse relevante linkjes.

Ik hoop van harte dat de vraag 'Hoe zit het nu?' door het lezen van dit boekje wordt beantwoord.

November 2024 – 3^e druk

Margreet Plug
directeur – bestuurder
Goede Doelen Nederland

Meer weten over Goede Doelen Nederland: www.goededoelennederland.nl

Meer weten over het werk van goede doelen: www.goededoelen.nl/nieuws

Inhoud

De sector van goeddoen	6
Goede Doelen Nederland	10
Hoe is de kwaliteit in de sector geborgd	16
Welke partijen spelen een rol in de sector	28
Onderzoek, adviesrapporten en publicaties	38
Informatiebronnen	46
Jaarlijkse events	50
Bijlagen	
Bijlage 1: Regulering van de non-profitsector	56
Bijlage 2: Zelfregulering CIO, FIN en Partos	58
Bijlage 3: Lijst met afkortingen	62

De sector van goeddoen

Al decennia lang zetten miljoenen Nederlanders zich in voor een betere wereld. Nederlanders zijn maatschappelijk betrokken, willen goeddoen en elkaar helpen. Dit zit in ons DNA. Zij komen, al dan niet in georganiseerd verband, in actie tegen eenzaamheid, armoede en onrecht en komen op voor de meest kwetsbaren. Willen levens redden door gezondheidsonderzoek, de natuur beschermen en kunst en cultuur behouden.

Het georganiseerde verband waarbinnen burgers zich inzetten is divers: via goede doelen, bedrijfs- en familiefondsen, lokale fondsen en initiatieven, vrijwilligersorganisaties of via kerkgenootschappen. Meestal gaat het om een stichting of een vereniging. Zo zijn er naar schatting 350.000 verenigingen en stichtingen waarvan er zo'n 45.000 aangemerkt zijn als een ANBI (Algemeen Nut Beogende Instelling). Veel goede doelen hebben de ANBI-status.

In deze introductie wordt met de sector van goeddoen primair verwezen naar goede doelen, vermogensfondsen en kerkelijke instellingen, waarbij de nadruk ligt op goede doelen.

Goede doelen

Dit zijn fondsenwervende organisaties die geld inzamelen om dit vervolgens aan het beoogde algemeen nuttige doel te besteden. Ongeveer 700 goede doelen zijn door de toezichthouder CBF erkend.

Vermogensfondsen

Vermogensfondsen geven steun aan goede doelen uit de opbrengst van een vermogen en/of een andere structurele inkomstenbron afkomstig van een familie- of bedrijfsfonds.

De brancheorganisatie van fondsen en foundations (FIN) schat in dat er in Nederland ongeveer 950 actieve vermogensfondsen zijn. Veel vermogensfondsen hebben de ANBI-status. Ook komen combinaties van beide typen fondsen voor; de zogenoemde 'hybride fondsen', die zowel eigen vermogen beheren als actief aan fondsenwerving doen.

Kerkgenootschappen

Kerkgenootschappen nemen in de sector van goeddoen een bijzondere positie in. Zij hebben geheel eigen doelstellingen en een eigen

inrichtingsvorm (artikel 2:2 BW). In het kader hiervan beheren zij door haar leden beschikbaar gestelde middelen ten behoeve van kerkelijke activiteiten. Van het ingezamelde geld wordt ook een groot deel ingezet voor maatschappelijke doelen in binnen- en buitenland, waaronder veel goede doelen. Het Interkerkelijk Contact in Overheidszaken (CIO) is een samenwerkingsverband van 26 christelijke en twee joodse kerkgenootschappen in Nederland.

Geven aan goede doelen

Kenmerkend voor de sector van goeddoen is dat het grootste deel van de inkomsten uit vrijwillige bijdragen (donaties) komt. Daarmee onderscheidt de sector zich van andere organisaties in de non-profitsector zoals ziekenhuizen en bibliotheken. In 2022 werd €5,3 miljard aan goede doelen gegeven. Zo'n 76% van de Nederlandse huishoudens gaf gemiddeld € 352,- per jaar aan goede doelen met een totaal bedrag van € 2,2 miljard. Naar schatting gaven bedrijven € 1,8 miljard. Inkomsten uit nalatenschappen bedragen € 388 miljoen en de goeddoelenloterijen hebben in 2022 576 miljoen euro geschonken aan goede doelen.¹

Vrijwilligers (geven van tijd)

Ongeveer 7 miljoen mensen in Nederland doen vrijwilligerswerk. Zo'n 45% van de Nederlanders doet minstens één keer per jaar vrijwilligerswerk voor een maatschappelijke organisatie. De maatschappelijke waarde hiervan is vele malen groter dan in geld uit te drukken valt. Voor de burgers zelf, voor de organisaties die dit faciliteren zoals goede doelen en voor de samenleving als geheel.

Goede Doelen Nederland

Goede Doelen Nederland is de brancheorganisatie van erkende goede doelen. Wij behartigen de belangen van meer dan 265 leden. Zij vertegenwoordigen ruim 3,2 miljard euro aan geefgeld. Wij zijn het aanspreekpunt voor overheid, politiek, andere belangenorganisaties, banken en media. Dit maakt ons een centrale speler in de sector van goeddoen en het aanspreekpunt namens, voor én over goede doelen in Nederland. We versterken hun maatschappelijke positie, zodat ze efficiënt, effectief en impactvol kunnen blijven werken aan een betere wereld.

Ook individuen kunnen zich, onder voorwaarden, als branchegenoot aansluiten bij Goede Doelen Nederland. In mei 2020 is de brancheorganisatie Nederland Filantropieland samengegaan met Goede Doelen Nederland.

Als vereniging werken we nauw samen met onze leden, maar ook met externe partners. Of we nu belangen behartigen, sectorafspraken maken of diensten verlenen: als we effectief kunnen samenwerken met een partij die dezelfde doelen nastreeft, doen we dat. Samen voor een sterke sector.

Wij hebben grote en kleine leden die actief zijn op het gebied van gezondheid, internationale (nood)hulp en mensenrechten, natuur & milieu, dierenbelangen, welzijn, kunst & cultuur, religie & levensbeschouwing en onderwijs. Ze hebben één ding gemeen: ze zien het belang van samenwerking om het werk van hun eigen organisatie en de maatschappelijke rol van de sector als geheel te versterken.

Alles wat wij als brancheorganisatie doen is gericht op:

- Belangenbehartiging voor goede randvoorwaarden zodat goede doelen onafhankelijk kunnen werken aan hun missie.
- Inrichting en positionering van de sector waaronder het versterken van de zelfregulering en beeldvorming over de sector bij politiek en media.
- Ondersteuning van en dienstverlening aan leden en niet-leden voor verdere professionalisering.
- Netwerken, het met elkaar in contact brengen van onze leden.

Daarnaast biedt Goede Doelen Nederland betaalde dienstverlening aan haar leden ter ondersteuning van hun werk en bedrijfsvoering zoals Socutera zendtijd, inkoopafspraken tegen gunstige tarieven en Bureau Nalatenschappen voor de controle op de afwikkeling van nalatenschappen. Deze dienstverlening is ondergebracht in Stichting Diensten voor Goede Doelen (zonder winstoogmerk).

In 1994 bundelden twaalf goede doelen hun krachten: zij verenigden zich in de Vereniging van Fondsenwervende Instellingen (VFI). In 2015 ging de branchevereniging verder als Goede Doelen Nederland.

Samen met CIO initieert Goede Doelen Nederland op reguliere basis het zogenoemde 'Breed sectoroverleg'. Dit is een overleg tussen de verschillende sectoren binnen de sector van goeddoen. Doel is om elkaar te informeren over politieke en maatschappelijke ontwikkelingen die alle sectoren raken en, indien gewenst, samen op te trekken richting politiek. Het overleg vindt zo'n drie á vier keer per jaar plaats. Deelnemers zijn onder anderen FIN, NOC*NSF, NOV, Kunsten92, Museumvereniging, Partin, Samenwerkende Gezondheidsfondsen (SGF), De Groene11, Human Security Collective (HSC), Partos en het Goede Doelen Platform.²

²Tot het najaar van 2023 werd dit overleg georganiseerd door SBF, de Samenwerkende Brancheorganisaties Filantropie, een samenwerkingsverband van CIO, FIN en Goede Doelen Nederland. Dit vaste samenwerkingsverband is beëindigd. Stichting Beheer SBF is eind 2023 ontbonden. Goede Doelen Nederland en CIO zijn op vergelijkbare wijze blijven samenwerken.

CAMPAGNE BREDE SECTOR

In het kader van de verkiezingen 2023 herstartte de campagne 'Geef ons de ruimte'.

Met deze campagne werd het Manifest met de titel 'Nederlanders willen helpen. Geef ons de ruimte' onder de aandacht gebracht van beleidsmakers en beslissers in politiek Den Haag. Het Manifest is ondertekend door 13 koepels binnen de brede sector en is een bondige samenvatting van het maatschappelijke belang van 'goeddoen' en laat zien dat de sector van goeddoen onmisbaar is voor onze samenleving. Via het manifest wordt de politiek gevraagd om de initiatieven van Nederlanders om 'goed te doen' de ruimte te geven door:

- Geven te stimuleren.
- Vragen van steun niet te belemmeren.
- Onnodige wet- en regelgeving achterwege te laten.
- Vrijwilligerswerk aantrekkelijker te maken.
- Loterijbijdragen veilig te stellen.

Missie en kernwaarden goede doelen

Goede Doelen Nederland heeft samen met haar leden de missie en kernwaarden van goede doelen geformuleerd. Dit is de basis van waaruit goede doelen werken en communiceren.

De kern is dat gezamenlijk gewerkt wordt aan het bevorderen van het samenlevingsvertrouwen. Hierbij hoort een sterk imago van de sector. De samenleving en donateurs willen graag weten waar hun geld aan wordt besteed, welke resultaten worden behaald en welke maatschappelijke betekenis dit heeft. Deze missie en kernwaarden helpen daarbij.

MISSIE

Wij, de goede doelen in Nederland, werken aan een ideaal. Dat ideaal is bij ieder van ons verschillend: het kan de bestrijding van ziekten zijn, het helpen van mensen of dieren in nood, het bestrijden van armoede in de wereld, het beschermen van natuur en milieu. Wij vragen mensen en organisaties die dat ideaal met ons delen hun kennis, tijd en middelen in te zetten om samen met ons maatschappelijke problemen op te lossen.

KERNWAARDEN

Wij verbinden mensen. Mensen met een ideaal. Wij hebben ons verenigd in maatschappelijke organisaties om samen met mensen die dat ideaal met ons delen de samenleving te verbeteren. Wij vertegenwoordigen de inzet en het enthousiasme van velen. Die maatschappelijke kracht stelt ons in staat om onze idealen werkelijkheid te maken.

Wij werken aan oplossingen. Vanuit onze eigen visie werken wij praktisch, vakkundig en in onafhankelijkheid aan concrete resultaten. Alleen zo heeft ons werk waarde voor de samenleving. Wij zijn ondernemend en innovatief in het vinden van oplossingen.

Wij zijn transparant. Wij zien de mensen die onze idealen delen (vrijwilligers, donateurs, sympathisanten) als onze opdrachtgevers. Hun bijdragen in geld en tijd beschouwen wij als een opdracht om onze doelen te bereiken. Wij zijn kostenbewust, aanspreekbaar op onze beloften, eerlijk over wat we hebben bereikt en over wat ons niet is gelukt en leggen daarover verantwoording af.

Hoe wordt de kwaliteit in de sector geborgd

De goedbedoelensector is een zelfregulerende sector. Dat betekent dat goede doelen, bovenop de geldende wet- en regelgeving van overheidswege en de ANBI-eisen, zich ook nog houden aan extra kwaliteitseisen. **In bijlage 1** wordt dit schematisch weergegeven. Ook worden er door de sector handreikingen en richtlijnen gemaakt die organisaties ondersteunen bij een professionele bedrijfsvoering.

Wet- en regelgeving

Goede doelen dienen zich, net als ieder ander, te houden aan algemene wet- en regelgeving. Voorbeelden hiervan zijn de AVG (privacy), de WBTR (bestuur en toezicht verenigingen en stichtingen), de WoK (kansspelen) en de Telecommunicatiewet. Er zijn diverse toezichthouders aangewezen zoals de Autoriteit Consument en Markt (ACM), de Autoriteit Persoonsgegevens (AP) en de Kansspelautoriteit (KSA).

ANBI-eisen

Veel goede doelen hebben een **ANBI-status**. De ANBI-status geeft een organisatie toegang tot fiscale voordelen, zo hoeft een ANBI geen erf- of schenkbelasting te betalen. Donateurs die een gift doen aan een ANBI mogen die gift onder voorwaarden aftrekken van de inkomstenbelasting. Om een ANBI-status te krijgen moet voldaan worden aan de ANBI-eisen. Zoals de eis dat de activiteiten van een ANBI tenminste voor 90% het algemeen nut moeten dienen. Ook moet er bijvoorbeeld een actueel beleidsplan en een redelijke verhouding tussen beheerkosten en bestedingen zijn en is er een publicatieplicht van gegevens volgens een specifiek format. De belastingdienst houdt toezicht op naleving van de ANBI-regels. ANBI is geen keurmerk. Dat is de Erkenning wel, die is meeromvattend dan de ANBI-eisen.

Zelfregulering

Goede doelen leggen zichzelf, bovenop de van overheidswege geldende wet- en regelgeving en ANBI-eisen, extra kwaliteitseisen op.

1. Erkenningsregeling en Erkenningpaspoort

Per 1 januari 2016 bestaat er voor goede doelen één norm voor kwaliteit, verantwoording en toezicht: [de Erkenningsregeling](#). De Erkenning is toegankelijk voor alle fondsenwervende organisaties of goede doelen in Nederland. Inmiddels zijn ongeveer 700 organisaties erkend. Zo'n 4,7 miljard van het geefgeld staat onder actief toezicht van toezichthouder CBF (gebaseerd op de jaarverslagen van 2022). Elk in Nederland gevestigd goed doel dat een maatschappelijke hoofddoelstelling heeft en fondsen werft, kan de Erkenning aanvragen bij het CBF. De meeste grote goede doelen in Nederland hebben de Erkenning, maar dat geldt ook steeds meer voor kleine organisaties, die met de Erkenning kunnen laten zien dat ze de zaken op orde hebben, betrouwbaar zijn en maatschappelijke doelen tot stand brengen. In de Erkenningsregeling is onder meer opgenomen dat organisaties zich moeten houden aan [de Regeling beloning directeuren](#) van goededoelenorganisaties en aan bepaalde richtlijnen van de Raad voor de Jaarverslaggeving.

Sinds de invoering van de Erkenningsregeling in 2016 zijn normstelling en toezicht gescheiden. Binnen het Erkenningstelsel zijn verschillende partijen betrokken, ieder vanuit de eigen rol en verantwoordelijkheid. Dit zijn Goede Doelen Nederland, het CBF en de Commissie Normstelling. Samen dragen zij zorg voor een goede gang van zaken rondom de Erkenningsregeling. In januari 2017 is tussen deze partijen een convenant gesloten. In dit convenant zijn de doelstellingen van de Erkenningsregeling beschreven. Ook de wijze van samenwerken, de rolverdeling tussen partijen en hun respectievelijke verantwoordelijkheden en taken zijn in dit convenant vastgelegd.

Evaluatie Erkenningsregeling

In 2021 is de Erkenningsregeling geëvalueerd. Op dat moment bestond de regeling 5 jaar. Uit de evaluatie blijkt dat zowel het publiek als de goede doelen en andere betrokkenen het belang van de Erkenning bevestigen. De Erkenning draagt bij aan het draagvlak voor goede doelen in de samenleving. De toegevoegde waarde van de Erkenning ligt in het versterken van de betrouwbaarheid van goede doelen richting publiek en samenleving. Ook draagt de Erkenning bij aan de professionalisering van goede doelen. Donateurs vinden het belangrijk dat de Erkenning er is en dat de sector zelf het initiatief heeft genomen. Als hoofdreden om de Erkenning te hebben, geven zowel Erkende als niet-Erkende organisaties aan dat het een investering in donateursvertrouwen is. Opvallend is dat met name de erkende organisaties ook aangeven dat de kwaliteitseisen waaraan voldaan moet worden de professionalisering van de organisatie bevorderen.

CBF toezichthouder op goeddoen

Het CBF houdt toezicht op de erkende goede doelen en toetst regelmatig of erkende goede doelen de strenge normen van de Erkenning naleven. Er zijn ongeveer 700 CBF-Erkende Goede Doelen, waaronder alle leden van Goede Doelen Nederland. Ieder erkend goed doel krijgt van het CBF naast het keurmerk 'CBF-Erkend Goed Doel' ook een Erkenningpaspoort waarmee de samenleving in één oogopslag inzicht krijgt in onder andere de missie, doelstellingen, inkomsten en bestedingen van het goede doel. De paspoorten worden gepubliceerd op de websites van de erkende goede doelen, de website van het CBF en op de publiekssite [goededoelen.nl](#). Dit paspoort is door de belastingdienst ook erkend als publicatieformat. Het CBF publiceert ook elke jaar een nationaal Erkenningpaspoort met de kerngegevens op landelijk niveau.

Eind 2023 zijn door de Commissie Normstelling de normen vastgesteld voor donatieplatforms. Vanaf 1 januari 2024 kunnen niet-commerciële donatieplatforms een aanvraag voor de Erkenning indienen bij het CBF.

Commissie Normstelling

De **Commissie Normstelling** is een onafhankelijke externe commissie die (aanpassingen van) de normen van de Erkenning vaststelt. De Commissie bestaat uit minimaal vijf en maximaal zeven leden. Bij de samenstelling wordt recht gedaan aan de vertegenwoordiging van alle relevante belangen waaronder donateurs/consumenten. Toezichthouder CBF heeft een advieszetel om de afstemming tussen normstelling en het toezicht te garanderen. De commissie wordt ondersteund door de Werkgroep Normstelling waarin onder meer goede doelen, het CBF en Goede Doelen Nederland participeren. Ook is er een Adviescommissie Beloningsregeling die de Commissie Normstelling adviseert over de Regeling beloning directeuren van goede doelen.

Raad voor de Erkenningsregeling

De drie onafhankelijke partijen Goede Doelen Nederland, het CBF en de Commissie Normstelling werken in de Raad voor de Erkenningsregeling samen om het Erkenningssysteem goed te laten functioneren.

2. Partos Code en Partos 9001

Specifiek voor organisaties gericht op ontwikkelingssamenwerking, mensenrechten en internationale (nood)hulp heeft Partos voor haar leden een **gedragscode** ontwikkeld om effectiviteit, doelmatigheid en integriteit te bevorderen. Alle leden dienen die te onderschrijven bij het aangaan van het lidmaatschap. Samen met Goede Doelen Nederland heeft Partos de Handreiking Integriteitssysteem en het Stappenplan Integriteitssysteem ontwikkeld. Daarnaast heeft Partos de Partos 9001 ontwikkeld, die een specificatie is van de ISO 9001. Met de Partos 9001 krijgt een organisatie een algemeen geldende vrijstelling voor de Organisational Risk and Integrity Assessment (ORIA) van het Ministerie van Buitenlandse Zaken. Voor de fondsenwervende leden van Partos wordt verwezen naar de Erkenningsregeling. Zie ook **bijlage 2**.

3. Nederlandse Reclame Code

De **Stichting Reclame Code** (SRC) organiseert de zelfregulering in de reclame. Gezamenlijk worden regels opgesteld waar het adverterend bedrijfsleven - adverteerders, communicatieadviesbureaus en mediabureaus - aan moet voldoen. Deze regels zijn opgenomen in de Nederlandse Reclame Code (NRC) en gelden ook voor goede doelen. Iedereen die vindt dat een reclame-uiting niet voldoet aan de regels in de Reclame Code kan hierover een klacht indienen bij de Reclame Code Commissie. Voor goede doelen zijn diverse codes relevant die in de Nederlandse Reclame Code zijn opgenomen. Naast de onderstaande codes zijn de Code e-mailmarketing en de Code Social Media & Influencer Marketing relevant.

Code Telemarketing

De **Code Telemarketing** heeft betrekking op telefoongesprekken tussen goede doelen en consumenten. De code bepaalt onder andere de voorwaarden voor telemarketing, de omgang met contactgegevens, het aanbieden van het recht van bezwaar, het trainen van telemarketeers en de klanttermijn.

Code Postfilter

De **Code Postfilter** bepaalt dat bij geadresseerde reclame post aan mensen waar nog geen klantrelatie mee is, het bestand door het Postfilter gehaald moet worden. Mensen die geen post willen ontvangen kunnen zich hierin registreren en worden ontdebeld door Postfilter.

Code Fieldmarketing

De **Code Fieldmarketing** is van toepassing op straat- en huis-aan-huis donateurswerving en bepaalt aan welke voorwaarden bij deze vorm van werving moet worden voldaan.

4. Collecterooster

Via Stichting Collecteplan wordt ieder jaar het **collecterooster** opgesteld. Het CBF stelt het rooster officieel vast en stelt dit beschikbaar voor gemeenten en particulieren. Doel is om de collecte aan de deur te reguleren en limiteren. Om de betrouwbaarheid en kwaliteit van de collectes te waarborgen heeft Stichting Collecteplan in 2007 het Collecteprotocol opgesteld. Het Collecteprotocol bevat richtlijnen en afspraken waaraan alle collecterende organisaties in Nederland zich committeren.

5. Wervingsrooster en gedragscode

De regulering, limitering en kwaliteit van de huis-aan-huis werving wordt geregeld via een **wervingsrooster**, een bijbehorende plantool en een gedragscode voor de wervers. Dit is ontwikkeld en wordt beheerd door de Stichting Regulering Huis-aan-Huis Werving waar Goede Doelen Nederland ook bij betrokken is.

6. Handreikingen/Richtlijnen

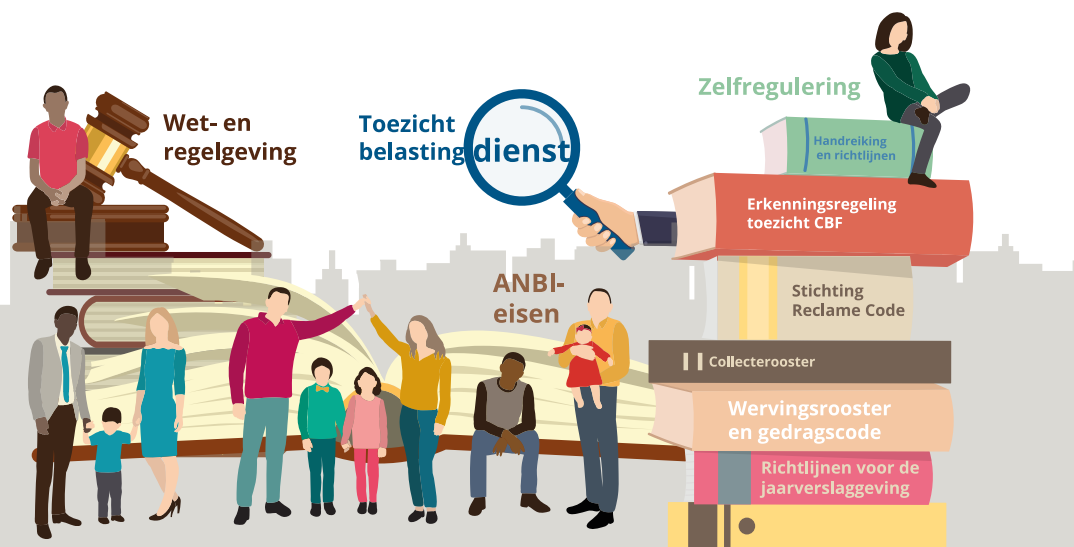
Er zijn door Goede Doelen Nederland, al dan niet in samenwerking met andere partijen zoals Partos, diverse handreikingen/richtlijnen opgesteld. Op het gebied van schenken & nalaten heeft Goede Doelen Nederland diverse handreikingen en brochures gemaakt. Voor een **volledig overzicht** wordt verwezen naar de website van Goede Doelen Nederland. Hieronder wordt er een aantal beschreven.

Handreiking Cybersecurity

Het doel van deze **handreiking** is om de leden van Goede Doelen Nederland te voorzien van praktische informatie op het gebied van cybersecurity. Hiermee kunnen zij hun organisatie optimaal beschermen tegen cyberdreigingen. De handreiking helpt organisaties om de basisbeginselen van cyberbeveiliging te begrijpen, risico's te identificeren en passende beveiligingsmaatregelen te implementeren, afgestemd op hun specifieke behoeften en capaciteiten. Dit bevordert niet alleen hun eigen veiligheid, maar versterkt ook het vertrouwen van hun donateurs, leden, vrijwilligers, andere stakeholders en de maatschappij in hun digitale integriteit.

Handreiking Maatschappelijk Verantwoord Ondernemen (MVO)

Het doel van deze **handreiking** is om de leden van Goede Doelen Nederland te voorzien van praktische informatie op het gebied van Maatschappelijk Verantwoord Ondernemen. Hiermee kunnen organisaties gestructureerd aan de slag gaan met een MVO-beleid en aanpak. De handreiking helpt organisaties om de basisbeginselen van Maatschappelijk Verantwoord Ondernemen te begrijpen, risico's te identificeren en passende maatregelen te implementeren, afgestemd op hun specifieke behoeften en capaciteiten.

Handreiking Verantwoord Financieel Beheer

Goede Doelen Nederland heeft een **Handreiking Verantwoord Financieel Beheer** opgesteld. Deze helpt organisaties om de kwaliteit van het financiële beheer en de bedrijfsvoering te versterken. Het is een hulpmiddel om te komen tot een verantwoord financieel beheer. De handreiking wordt ondersteund met een toolbox met hulpmiddelen en formats.

De handreiking is de 'opvolger' van de 'Richtlijn Financieel Beheer'. Deze richtlijn maakte eerder onderdeel uit van de Erkenningregeling, maar is daar uit verwijderd. De richtlijn had het karakter 'pas toe of leg uit'. De nieuwe handreiking is een hulpmiddel en hoeft dus niet te worden toegepast.

Handreiking Integriteitssysteem

Om goede doelen te ondersteunen bij het inrichten en optimaliseren van het eigen integriteitssysteem zijn diverse handreikingen ontwikkeld. De handreikingen helpen ook bij het naleven van de integriteitsnormen in de Erkenningregeling en de Partos Gedragscode.

De **Handreiking Integriteitssysteem** is opgesteld door Goede Doelen Nederland, Partos en Governance & Integrity. De handreiking geeft organisaties antwoord op de vraag hoe een integriteitssysteem werkt en binnen een organisatie kan worden ingericht. Met het uitvoeren van de beschreven stappen voldoen organisaties aan de Partos Gedragscode en de integriteitsnormen van de Erkenningregeling. Het uiteindelijke doel is om grensoverschrijdend gedrag zoveel mogelijk te voorkomen, in een voorkomend geval zorgvuldig af te handelen en adequaat verantwoording af te leggen.

Handreiking 'Hoe te komen tot verantwoorde fondsenwerving'

Voor blijvende steun van donateurs, ook in de toekomst, is het van groot belang dat de fondsenwerving verantwoord gebeurt. Voor een deel wordt dit gereguleerd door wet- en regelgeving waar goede doelen zich aan moeten houden en door de Erkenningregeling. Maar daarnaast moet een organisatie aan de eigen medewerkers en aan derden waarmee wordt gewerkt, een duidelijk kader bieden waarbinnen verantwoorde werving plaatsvindt. De **handreiking 'Hoe te komen tot verantwoorde fondsenwerving'** geeft een overzicht van de relevante wet- en regelgeving en biedt een organisatie handvatten om het eigen kader te bepalen.

Handreiking Nalaten

Veel goede doelen wijzen actief op de mogelijkheid om hen op te nemen in een testament en treden daarover met geïnteresseerden in contact. Als je als goed doel kiest voor een actieve benadering moet je dat bewust doen en op basis van zorgvuldige afwegingen. De Handreiking Nalaten is daarbij behulpzaam en is een aanvulling op de handreiking 'Hoe te komen tot verantwoorde fondsenwerving'. De handreiking is alleen beschikbaar voor leden van Goede Doelen Nederland. Het doel van de handreiking is bij te dragen aan een zorgvuldige omgang met mensen die overwegen een goed doel op te nemen in hun testament.

Goede doelen kunnen in de benadering van mensen die overwegen een goed doel in hun testament op te nemen of bij de afwikkeling van een nalatenschap, te maken krijgen met verschillende omstandigheden en vragen.

Goede Doelen Nederland beschrijft daarom een aantal van deze geregeld voorkomende vragen en omstandigheden en heeft daarbij een **standpunt** geformuleerd.

Aanbeveling 'Toepassing van Richtlijn 650 en Richtlijn C2' (voor kosten beheer en administratie)

Fondsenwervende organisaties zijn verplicht Richtlijn 650 voor fondsenwervende organisaties van de Raad voor de Jaarverslaggeving toe te passen, tenzij er sprake is van een kleine fondsenwervende organisatie, dan dient Richtlijn C2 te worden toegepast. Richtlijn C2 is in oktober 2016 gepubliceerd. Richtlijn 650 bestaat al veel langer. In het model van baten en lasten, bijlage 2 bij de beide richtlijnen, is een afzonderlijke post toegevoegd voor kosten 'beheer en administratie'. Binnen de richtlijnen is de fondsenwervende organisatie vrij om te bepalen welke kosten worden toegerekend aan beheer en administratie. De wijze waarop deze kostentoerekening plaatsvindt, dient duidelijk in de toelichting bij de staat van baten en lasten in de jaarrekening te worden vermeld. Bij deze toerekening moet een bestendige gedragslijn worden gevolgd. In de Erkenningsregeling is opgenomen dat de organisatie de gewenste verhouding bepaalt tussen de besteding aan de doelstelling, wervingskosten en kosten beheer en administratie en de hoogte van de kosten toelicht. De gerealiseerde verhouding moet openbaar worden gemaakt. Deze aanbeveling helpt organisaties een bestendige gedragslijn te bepalen.

Welke partijen spelen een rol in de sector

Op diverse inhoudelijke thema's, doelstellingen en fondsenwervingskanalen hebben goede doelen zich verenigd. Deze samenwerkingsverbanden behartigen in meerdere of mindere mate de belangen op inhoudelijke thema's of werken samen op het gebied van kwaliteitsontwikkeling. Ook brancheorganisaties hebben zich verenigd. In dit hoofdstuk wordt een korte beschrijving gegeven van de betreffende organisaties en samenwerkingsverbanden.

1. Op het gebied van belangenbehartiging

Interkerkelijk Contact in Overheidszaken (CIO)

Het Interkerkelijk Contact in Overheidszaken (CIO) is een samenwerkingsverband van 26 christelijke en twee joodse kerkgenootschappen in Nederland. Alle kerkgenootschappen die bij CIO zijn aangesloten hebben bovendien een zogenaamde groepsbeschikking in het kader van de ANBI-regeling. Dit houdt in dat zowel het landelijke kerkgenootschap als zijn zelfstandige onderdelen op lokaal niveau onder de ANBI-regeling vallen. De 28 bij CIO aangesloten landelijke kerkgenootschappen omvatten in totaal circa 5.000 gemeenten, parochies, kerken, diaconieën, caritasinstellingen en vergelijkbare rechtspersonen. CIO rapporteert jaarlijks over de resultaten van hun toezicht aan de Belastingdienst. In **bijlage 2** wordt de zelfregulering van het CIO beschreven.

Branchevereniging van fondsen en foundations (FIN)

De FIN behartigt de belangen van meer dan 350 familie- en bedrijfsfondsen, is het platform voor onderlinge kennisuitwisseling en stimuleert kwaliteit en effectiviteit in de sector. In **bijlage 2** wordt de zelfregulering van de FIN beschreven.

Intern Toezicht Goede Doelen (ITGD)

Goede Doelen Nederland heeft in 2019, samen met NR Governance en een aantal toezichthouders bij leden, het initiatief genomen voor de oprichting van **Stichting Intern Toezicht Goede Doelen** (ITGD). ITGD is het centrum van en voor interne toezichthouders in de goededoelensector en zet zich in voor de professionalisering van het interne toezicht bij goede doelen. Dit doen ze door kennisuitwisseling en het bieden van een netwerkfunctie. Ongeveer 70 goede doelen hebben zich bij de stichting aangesloten.

Goede Doelen Platform (GDP)

Het **Goede Doelen Platform** is een samenwerkingsverband van meer dan 230 Nederlandse goede doelen, cultuur- en sportorganisaties die een bijdrage uit Nederlandse loterijen ontvangen. Met een totale jaarlijkse loterijbijdrage van bijna € 600 miljoen maken de aangesloten organisaties de wereld en het leven van vele miljoenen Nederlanders een beetje mooier. Er zijn diverse loterijen met een kansspelvergunning die afdragen aan goede doelen, cultuur en sport, waaronder de Nationale Postcode Loterij, de VriendenLoterij, de Samenwerkende Non-profit Loterijen, de Lotto en de Staatsloterij. Het Goede Doelen Platform houdt zich bezig met kansspel- en loterijbeleid, met als doel een veilig en verantwoord kansspelbeleid waarbij de loterijbijdrage aan goede doelen, cultuur en sport duurzaam wordt veiliggesteld.

Partos

Partos is de brancheorganisatie voor ontwikkelingssamenwerking en noodhulp en heeft meer dan 100 leden. Partos zet zich in voor de belangen van haar leden op het gebied van ontwikkelingssamenwerking, mensenrechten en internationale (nood)hulp, zodat zij zo succesvol mogelijk een rechtvaardige en duurzame wereld kunnen creëren voor iedereen.

Vereniging Nederlandse Organisaties Vrijwilligerswerk (NOV)

NOV is de brancheorganisatie van vrijwilligersorganisaties in Nederland en behartigt de belangen van vrijwilligers en vertegenwoordigt de sector in binnen- en buitenland. Zo'n 370 vrijwilligersorganisaties, waaronder ook veel goede doelen, koepels en ondersteuningsorganisaties, zijn lid van NOV.

Samenwerkende gezondheidsfondsen (SGF)

Binnen **SGF** hebben 22 gezondheidsfondsen zich verenigd op inhoudelijke thema's zoals het voorkomen, genezen en behandelen van ziekten. Samen zetten zij zich in voor ziekte overstijgende onderwerpen zoals preventie, patiënten participatie, immunologisch onderzoek, proefdiervrije innovaties en de gezonde en rookvrije generatie.

Samenwerkende Hulporganisaties (SHO)

SHO is een Nederlands samenwerkingsverband van 11 hulporganisaties om humanitaire hulp te geven aan mensen in rampgebieden. SHO zamelt centraal donaties in via Giro555.

Partin

Partin is de branchevereniging voor particuliere initiatieven met name actief in de internationale samenwerking. Partin heeft ruim 450 leden.

Prisma

Prisma verenigt een twintigtal christelijke organisaties die wereldwijd actief zijn in ontwikkelingssamenwerking en diaconaat.

The Dutch Relief Alliance (DRA)

DRA is een alliantie van 14 Nederlandse hulporganisaties die in samenwerking met het Ministerie van Buitenlandse Zaken (via subsidies) noodhulp bieden tijdens internationale humanitaire crises. Doel is het bieden van snelle effectieve en efficiënte hulp.

Dierencoalitie

De **Dierencoalitie**, Samenwerkende Dierenwelzijnsorganisaties Nederland, is een samenwerkingsverband van zeventien dierenbeschermingsorganisaties die zich inzetten voor het welzijn van dieren in Nederland (voorheen CDON). Samen behartigen zij de belangen van dieren bij maatschappelijke kwesties en in politiek Den Haag.

Groene11

De **Groene11** is het samenwerkingsverband van verschillende natuur- en milieuorganisaties en adviseert de verschillende natuur- en milieuorganisaties in de belangenbehartiging in Den Haag.

Breed Mensenrechten Overleg (BMO)

Het **BMO** is een samenwerkingsverband van in Nederland gevestigde mensenrechten- en ontwikkelingsorganisaties. Binnen het BMO werken deze organisaties samen om de aandacht voor mensenrechten in het Nederlands buitenland beleid te bevorderen. In deze hoedanigheid richt het BMO zich primair op het Ministerie van Buitenlandse Zaken en de Tweede Kamer.

Stichting Donateursbelangen

Stichting Donateursbelangen zet zich in voor de belangen van donateurs specifiek gericht op privacy gerelateerde onderwerpen (AVG).

Human Security Collective (HSC)

De stichting **Human Security Collective** (HSC) houdt zich bezig met vraagstukken op het gebied van ontwikkeling, veiligheid en de betrokkenheid van burgers bij hun gemeenschappen en samenlevingen. De stichting faciliteert gesprekken tussen het maatschappelijk middenveld, beleidsvormers en andere actoren om alternatieve

benaderingen van de huidige veiligheidspraktijk te promoten. Zo is HSC betrokken bij de gesprekken tussen de sector, banken en overheid over de-risking.

2. Op het gebied van fondsenwerving

Stichting Collecteplan (SCP)

Stichting Collecteplan is de belangenbehartiger van de 24 collecterende goede doelen die ieder jaar met ruim 500.000 vrijwillige collectanten gedurende één week een eigen landelijke collecte organiseren. Goede Doelen Nederland is toehoorder in het bestuur van Stichting Collecteplan.

Stichting Postfilter

Stichting Postfilter beheert sinds 1 oktober 2009 het Nationaal Postregister en het Nationaal Overledenenregister in Nederland.

Stichting regulering Huis-aan-Huis Werving (RHW)

De **Stichting Regulering Huis-aan-Huis Werving** (RHW) is een samenwerkingsverband tussen Goede Doelen Nederland en twee brancheorganisaties van wervingsbureaus (DDD en VFN). De gezamenlijke partijen vormen het bestuur van de stichting en hebben afspraken gemaakt over de regulering en limitering van de huis-aan-huis werving zodat op een gepaste manier een beroep op de steun van het publiek wordt gedaan. Het CBF heeft een adviserende rol. Wervingsbureaus en goede doelen die gebruikmaken van de planningstool moeten zich ook aan de gedragscode houden.

Stichting Reclame Code (SRC)

De Stichting Reclame Code (SRC) bevordert het verantwoord reclame maken om de betrouwbaarheid en geloofwaardigheid van reclame te waarborgen. Dit doet zij door het aanbieden van diensten aan het adverterend bedrijfsleven bij het maken van verantwoorde reclame, in de vorm van training, voorlichting en copy advies. En door het faciliteren van de Nederlandse Reclame Code (NRC) en de werkzaamheden van de Reclame Code Commissie (RCC). De regels waaraan verantwoorde reclame moet voldoen liggen vast in de NRC. Ook voor goede doelen relevante codes zijn in de reclame code opgenomen.

Toegift

Dit is een samenwerkingsverband van ruim 70 erkende goede doelen rondom het onderwerp nalaten aan een goed doel. Doel was het bedenken, ontwikkelen en produceren van de voorlichtingscampagne 'Toegift', een langjarige campagne (start november 2017) gericht op het bespreekbaar maken van het onderwerp nalaten aan een goed doel. De campagne bestaat uit een televisie- en radiocommercial, een website, diverse sociale media campagnes, printuitingen en video testimonials. Goede Doelen Nederland werkt nauw samen met Toegift in een faciliterende rol die wordt ingevuld door Stichting Diensten voor Goede Doelen.

Data-Driven Marketing Association (DDMA)

De **DDMA** is de branchevereniging voor data gedreven marketing, sales en services en behartigt de belangen van haar leden. Bij DDMA zijn ruim 360 merken aangesloten (non-profits, uitgevers, bureaus en tech-leveranciers), waaronder ook een aantal goede doelen. DDMA zet zich in voor het verantwoord omgaan met consumentengegevens en het centraal stellen van hun wensen en heeft bijvoorbeeld de Code Fieldmarketing en de Code Telemarketing ontwikkeld.

3. Internationaal

European Fundraising Association (EFA)

EFA is de Europese koepel van brancheorganisaties van goede doelen en fondsenwervers. EFA monitort de ontwikkelingen binnen Europa en de besluitvorming in Brussel. Goede Doelen Nederland is lid van EFA.

Philanthropy Europe Association (PHILEA)

PHILEA is een koepelorganisatie van stichtingen, filantropische organisaties en filantropische infrastructuurorganisaties die werken voor het algemeen belang. Philea ondersteunt haar leden op diverse manieren in het verbeteren van het leven voor mensen en gemeenschappen in Europa en over de hele wereld.

4. Relevante ministeries

Goede doelen hebben, als het gaat om hun inhoudelijk werkveld, met diverse ministeries te maken. Voor Goede Doelen Nederland, CIO en NOV, zijn er vanwege de randvoorwaardelijke onderwerpen voornamelijk contacten met de vier onderstaande ministeries.

Ministerie van Justitie en Veiligheid

Dit ministerie is onder meer verantwoordelijk voor alle wet- en regelgeving rondom het voorkomen van terrorismefinanciering en witwassen en is beleidsverantwoordelijk voor het kansspelbeleid (waaronder de goededoelenloterijen). Daarnaast is dit ministerie, met een Rijkscoördinator filantropie, het coördinerende ministerie voor onze sector. Vanuit Goede Doelen Nederland en CIO vindt regelmatig ambtelijk en bestuurlijk overleg plaats. Vanuit dit ministerie is in 2019 een beleidsvisie op filantropie geformuleerd.

Ministerie van Financiën

Dit ministerie is onder meer beleidsverantwoordelijk voor de Geefwet en de giftenaftrek. Er vindt regelmatig overleg plaats tussen Goede Doelen Nederland, CIO, het ministerie van Financiën en de Belastingdienst over de verbetering en versterking van de Giftenaftrek en over diverse ANBI-aangelegenheden. Ook voert de sector overleg met dit ministerie als het gaat over de de-risking door banken vanwege de strenge overheidseisen ter voorkoming van terrorismefinanciering en witwassen.

Ministerie van Economische Zaken

Met dit ministerie heeft Goede Doelen Nederland overleg als het gaat over wet- en regelgeving rondom de diverse methoden om donateurs te werven en de Consumentenagenda. Bijvoorbeeld de donateurswerving via de telefoon (telemarketing).

Ministerie van VWS

Met name het NOV voert overleg met dit ministerie vanwege de coördinerende taken van het ministerie van VWS rondom het vrijwilligersbeleid. Denk hierbij aan de VOG's, vrijwilligersvergoedingen, Arbo en vrijwilligerswerk, WW-uitkering en vrijwilligerswerk.

Onderzoek, advies- rapporten en publicaties

1. Onderzoek

Er wordt veel onderzoek in en naar de sector gedaan. Goede Doelen Nederland doet zelf geregeld onderzoek onder haar leden. Maar ook andere partijen doen zowel incidenteel als jaarlijks of tweejaarlijks terugkerend onderzoek. In de volgende paragrafen worden enkele van deze onderzoeken toegelicht.

Feiten & Cijfers Goede Doelen Nederland

Goede Doelen Nederland doet ieder jaar onderzoek onder haar leden naar de ontwikkelingen in de bestedingen, de inkomsten en de steun van de samenleving. De resultaten worden gepubliceerd in een compact overzicht: de **Feiten & Cijfers**. Voor dit onderzoek maakt Goede Doelen Nederland gebruik van de cijfers van het CBF. Gemiddeld doet 80% van de leden van Goede Doelen Nederland jaarlijks mee aan dit onderzoek.

Wetenschappelijk onderzoek Geven in Nederland

Geven in Nederland (GIN) is een longitudinaal tweejaarlijks wetenschappelijk onderzoek over geefgedrag/filantropie in Nederland. Sinds 1995 wordt het geefgedrag van huishoudens, fondsen, bedrijven en kansspelen elke twee jaar in kaart gebracht en samengevoegd tot een macro-economisch overzicht. Het gaat dan niet alleen om bijdragen in de vorm van geld en goederen, maar ook om de inzet van tijd in de vorm van vrijwilligerswerk op vele maatschappelijke terreinen. Het onderzoek wordt verricht door het Centrum voor Filantropische Studies van de vrije Universiteit in Amsterdam. Het onderzoek wordt gefinancierd door de sector en het Ministerie van J&V. De leden van Goede Doelen Nederland financieren via Goede Doelen Nederland een belangrijk gedeelte van dit onderzoek.

Overzicht directiesalarissen leden Goede Doelen Nederland

Goede Doelen Nederland vindt het belangrijk dat maximale openheid over de beloning van directeuren wordt gegeven. Met het oog hierop zijn in 2010 verantwoordingsformats (een cijfer- en een tekstformat) ontwikkeld die door erkende organisaties worden gebruikt om in het eigen jaarverslag inzage te geven in de beloning van de directeur. Goede Doelen Nederland publiceert jaarlijks de **salarisgegevens** van alle leden op haar website.

Het Nederlandse Donateurspanel (NDP)

Ieder kwartaal meet onderzoeksbureau WWAV (Happy Horizon) in opdracht van CBF, toezicht op goedgevoelen, het donateursvertrouwen onder het Nederlandse publiek. Het doel is om te meten hoe het gesteld is met het donateursvertrouwen in goede doelen, afgezet tegen het consumentvertrouwen. De index voor het donateursvertrouwen geeft aan in hoeverre het beter of slechter gaat met het vertrouwen in goede doelen. De index wordt samengesteld op basis van drie factoren: het geefklimaat, de geefbereidheid en de ontwikkeling van het imago van goede doelen.

CBF State of the Sector

In 2023 introduceerde het CBF 'The State of the Sector'. Het rapport wordt in nauwe samenwerking met de Radboud Universiteit opgesteld en wordt jaarlijks uitgebracht. Het rapport brengt op basis van de kengetallen van ca 700 organisaties de ontwikkelingen in de sector vanaf 2016 systematisch in beeld.

FATF-evaluatie

De Financial Action Task Force (FATF), opgericht in 1989, is een intergouvernementele task force die zich bezighoudt met de bestrijding van witwassen en de financiering van terrorisme. De FATF heeft circa 40 leden waaronder Nederland. De FATF voert **evaluaties** uit bij de lidstaten, waaronder ook de Nederlandse non-profitsector en beoordeelt of de lidstaat de FATF aanbevelingen naleeft.

2. Adviesrapporten en publicaties

Er zijn diverse adviesrapporten en publicaties die van belang zijn voor onze sector. Soms wordt dit geïnitieerd door Goede Doelen Nederland, al dan niet in samenwerking met anderen en in een aantal gevallen ook door de overheid.

Adviesrapport 'Beter Geven' (giftenaftrek)

Een commissie van deskundigen, onder voorzitterschap van Alexander Rinnooy Kan, heeft in oktober 2020 het advies 'Beter Geven' uitgebracht over mogelijkheden voor vereenvoudiging en versterking van de giftenaftrek, inclusief wat de Belastingdienst en de sector daaraan zelf kunnen bijdragen. De sector pleit al langer voor versterking van de giftenaftrek en het daaraan gekoppelde ANBI-stelsel en vindt het van groot belang dat in Nederland met het belastingstelsel de actieve betrokkenheid van burgers bij een betere samenleving wordt gestimuleerd. Omdat in het Hoofdlijnenakkoord van de nieuwe coalitie 2024 een beperking van de giftenaftrek werd aangekondigd en de coalitie zich baseert op het evaluatierapport 'Geven en nemen' van SEO Economisch Onderzoek, hebben Goede Doelen Nederland en CIO de commissie

gevraagd om advies te geven over deze evaluatie en de daarop gebaseerde, voorgenomen bezuiniging. Dit advies is in juni 2024 gepubliceerd.

De waarde van goede doelen

In het voorjaar van 2024 verscheen de publicatie **'wat maakt goede doelen onmisbaar voor onze samenleving'**. In dit boek wordt de rol van goede doelen voor onze democratische samenleving in zes functies beschreven en geïllustreerd aan de hand van 21 inspirerende voorbeelden en uitspraken van opinieleiders. Het boek is een uitgave van Goede Doelen Nederland. Meer over deze publicatie op pagina 44-45.

Adviesrapport Toezicht op Algemeen Nut

Eind 2021 is er vanuit het kabinet een commissie van deskundigen samengesteld om advies uit te brengen over 'de definitie van algemeen nut in relatie tot de grenzen voor ANBI's'.

De commissie heeft medio 2022 advies uitgebracht via het **Adviesrapport Toezicht op Algemeen Nut**.

De maatschappelijke waarde van meedenken, meedoen en geven voor een betere wereld

Het rapport **'De maatschappelijke waarde van meedenken, meedoen en geven'** is geschreven door Suzette de Boer in opdracht van SBF. Het rapport is gepubliceerd in november 2020 en geeft een overzicht van de maatschappelijke waarde van 'goeddoen', ook wel filantropie genoemd, gebaseerd op een literatuurstudie van wetenschappelijke publicaties over dit onderwerp.

WRR verkenning 'Filantropie op de grens van overheid en markt'

In 2018 publiceerde de Wetenschappelijke Raad voor het Regeringsbeleid (WRR) **dit rapport** over de samenwerking tussen overheid, markt en filantropie. De conclusie van de WRR is dat deze samenwerking loont, maar dat wel gewaakt moet worden voor rolverving. De WRR legt in het rapport de belangrijke maatschappelijke rol en functies van de filantropie bloot. Een van de conclusies van de WRR-verkenning is ook dat het bij de overheid ontbreekt aan een visie op filantropie en samenhangend beleid op dit punt.

Het WRR-rapport is niet op verzoek van de regering uitgevoerd en heeft daarom de status van een verkenning met een signalerende en agenderende functie. Het is bedoeld om bij te dragen aan het maatschappelijke en politieke debat over veranderende relaties tussen filantropie, overheid en bedrijfsleven.

DE ZES FUNCTIES VAN GOEDE DOELEN

Goede doelen zijn van grote waarde, ze dragen bij aan oplossingen voor maatschappelijke vraagstukken. Burgers en gemeenschappen zetten zich actief in en vormen het cement van de samenleving. Ze vertegenwoordigen verschillende groepen, meningen en belangen. Naast markt en overheid vormen maatschappelijke initiatieven een onmisbare derde kracht en zijn daarmee van essentieel belang voor een gezonde, pluriforme democratie.

Informatie bronnen

Goede Doelen Gids

Eén keer per twee jaar maakt Goede Doelen Nederland de [Goede Doelen Gids](#) zowel in een gedrukte als digitale uitgave. De Goede Doelen Gids bevat, naast vermelding van alle leden van Goede Doelen Nederland, algemene en actuele informatie over de mogelijkheden van schenken en nalaten aan goede doelen. Alle notariskantoren in Nederland ontvangen gedrukte exemplaren van de gids en de gids wordt digitaal verspreid onder leden, relaties en charity desks van banken. Daarnaast wordt de gids op diverse websites geplaatst zoals [Netwerknotarissen.nl](#), [goededoelen.nl](#), [goededoelennederland.nl](#) en [TestamentTest.nl](#).

Goededoelen.nl

[Goededoelen.nl](#) is de publiekswebsite van Goede Doelen Nederland. Via deze website worden mensen geïnformeerd over het werk en de impact van goede doelen. Ieder goed doel heeft een eigen pagina met actuele informatie waaronder het Erkenningspaspoort. Er komen vrijwilligers aan het woord en er wordt uitgebreide informatie gegeven over geven, nalaten, verantwoording en toezicht en onderzoek. Eenmaal per kwartaal wordt er aan belangstellenden ook een nieuwsbrief verstuurd.

Goededoelenadvies.nl

De website [Goededoelenadvies.nl](#) maakt het aanbod van adviseurs en opleidingen in Nederland zichtbaar voor maatschappelijke initiatieven en organisaties. Het is een initiatief van de Stichting DOEN, de vermogensfondsen Porticus, Dioraphte, Janivo Stichting en Kansfonds en twee adviseurs: Deny de Jong en Suzanne Kooij, die deze website hebben ontwikkeld. Goede Doelen Nederland is als partner toegetreden.

FondsenBoek

Steeds meer organisaties, maar ook particulieren, zijn op zoek naar private bijdragen voor de realisering van hun projecten en idealen. Hiervoor wordt elk jaar het FondsenBoek samengesteld. Het FondsenBoek 2023 bevat ruim 1800 vermogensfondsen met hun kerngegevens.

De Dikke Blauwe (DDB)

Het mediaplatform **DDB** (online, print en events) is onderdeel van Walburg Pers Filantropie. DDB volgt het nieuws op het gebied van de brede filantropie, analyseert en becommentarieert.

Vakblad fondsenwerving (Vf)

Het **Vakblad fondsenwerving** (VF) is een online, print en event- platform en volgt de ontwikkelingen met name op het gebied van fondsenwerving en informeert goede doelen en andere wervende non-profitorganisaties.

Jaarlijkse events

Goede Doelen Lezing

Goede Doelen Nederland organiseert een jaarlijks terugkerende **Goede Doelen Lezing** waarin een inspirerende spreker zijn/haar visie geeft op de rol van 'goeddoen' in onze samenleving, nu en in de toekomst. De lezingen zijn prikkelend en visionair, inspireren en dragen bij aan het debat over de maatschappelijke waarde van goede doelen.

Kennisfestival

Het **Kennisfestival** is een jaarlijks terugkerend event georganiseerd door Goede Doelen Nederland. Het Kennisfestival biedt een programma met workshops en kennissessies en is de plek waar leden en brancheleden ideeën kunnen uitwisselen en nieuwe inzichten opdoen.

Dag van de Filantropie

De Dag van de Filantropie is een themadag over de Nederlandse filantropie. Het event wordt georganiseerd door het Centrum Filantropische Studies (CFS) van de Vrije Universiteit in Amsterdam. Vaak is de dag gecentreerd rond een speciaal thema, zoals de overheid, onderwijs of nieuwe vormen van filantropie. Ook worden in de jaren dat het onderzoek Geven in Nederland (GIN) verschijnt, de uitslagen van dat onderzoek gepresenteerd.

Civil Power

Dit is een jaarlijks event voor goede doelen, vermogensfondsen en alle andere spelers in de sector van 'goeddoen' over filantropische burgerkracht en wordt georganiseerd door De Dikke Blauwe/Walburg Pers.

Corporate Power

Dit is een jaarlijks event voor bedrijven en hun corporate foundations, goede doelen en impactmakers en wordt georganiseerd door De Dikke Blauwe/Walburg Pers.

Nationale Vakdag fondsenwerving

De Vakdag fondsenwerving is een jaarlijks terugkerend congres georganiseerd door het Vakblad fondsenwerving. Het programma richt zich op iedereen die bij goede doelen en andere fondsenwervende non-profit organisaties actief is.

International Fundraising Congress (IFC)

Het IFC is een meerdaags internationaal congres dat in het teken staat van fondsenwerving en dat jaarlijks in Nederland plaatsvindt.

Bijlagen

Bijlage 1: Regulering van de Non-profitsector	– 56
Bijlage 2: Zelfregulering CIO, FIN en Partos	— 58
Bijlage 3: Lijst met afkortingen	————— 62

Bijlage 1: Regulering van de non-profitsector

Non-profitsector

n ≈ 350.000

Stichtingen en verenigingen

Toezicht & regulering:

- NCTV
- FIU-Nederland
- FEC
- Politie
- OM
- FIOD
- Burgemeesters
- Dienst Justis
- Raad voor Inlichtingen en Veiligheidsdiensten

Toepasselijke wetten
(onder meer):

- Belastingwetten
- Strafrecht
- WTMO
- WWFT
- VN Sancties
- Wet Bibob
- Wet MOT
- VOG

Instellingen van algemeen

n ≈ 45.000

ANBI's

Aanvullend toezicht & regulering:

- De ANBI-afdeling van de Belastingdienst controleert of instellingen met een ANBI-status voldoen aan de wettelijke vereisten.
- Ministeries en lokale overheden controleren of gesubsidieerde instellingen voldoen aan de subsidievoorwaarden.

Filantropie

n ≈ 4.500

Goededoelenorganisaties, vermogensfondsen en kerken

Aanvullend toezicht & regulering:

- Voor fondsenwervende goede doelen: zelfregulering door het Erkenningsstelsel met een onafhankelijke toezichthouder
- Voor goede doelen in ontwikkelingssamenwerking: Partos gedragscode en Partos-ISO-9001 kwaliteitsstandaarden
- Voor vermogensfondsen: FIN Code Goed Bestuur en kwaliteitsstandaarden
- Voor kerken: CIO gedragscode en kwaliteitsstandaarden

Poortwachters: KvK, notarissen, banken, payment service providers, accountants

Een Venn-diagram

Dit figuur is een weergave van de non-profitsector in Nederland. Hoe dichter een organisatie bij het middelpunt van het Venn-diagram komt, hoe meer de organisatie past binnen de FATF-definitie van de npo-sector:

Een rechtspersoon die zich primair bezig houdt met het werven en verdelen van fondsen voor charitatieve, culturele, educatieve, sociale of gemeenschappelijke doeleinden, of voor het uitvoeren van andere typen 'goede werken'.

Lagen van toezicht en regulering

Elk blok van het Venn-diagram kent zijn eigen vormen van toezicht en regulering. Bij ieder blok wordt een extra laag van toezicht en regulering toegevoegd. Het toezicht en de regulering van het buitenste blok (de npo-sector) zijn ook van toepassing op de middelste en binnenste blok. Hetzelfde geldt voor de regelgeving voor de ANBI's; die gelden ook voor het binnenste blok. Daarmee hebben organisaties in het binnenste blok te maken met het meeste toezicht en moeten ze voldoen aan de meeste regulering. Hoe dichter bij de kern van het diagram, hoe meer regelgeving er van toepassing is.

ANBI

Met het verliezen van de ANBI-status verliezen zowel de organisatie als haar donoren hun belastingvoordeel. De ANBI-status is welbekend onder donoren (privaat en publiek) en een vereiste voordat ze besluiten tot een donatie.

Filantropie

De Erkenningsregeling is een speciale vorm van zelfregulering. Het is een samenwerking tussen brancheorganisatie Goede Doelen Nederland als vertegenwoordiger van een groot deel van de goededoelenorganisaties, de onafhankelijke Commissie Normstelling, en een onafhankelijke toezichthouder: het CBF. Goede doelen met het CBF-keurmerk voldoen in beginsel ook aan de ANBI-vereisten, zijn gekwalificeerd om geld te ontvangen van de Loterijen en fondsen, hebben eenvoudige toegang tot diensten van banken en payment service providers, en kunnen lid worden van Goede Doelen Nederland.

Vermogensfondsen en kerken hebben hun eigen branchorganisaties: respectievelijk FIN en CIO. Beide hebben een zelfregulering opgezet met een gedragscode, code

goed bestuur en kwaliteitsstandaarden. Goede doelen actief in ontwikkelingssamenwerking kunnen zowel het CBF-keurmerk hebben als de Partos-ISO-9001 certificering. Daarnaast ontvangen zij vaak subsidie van het Ministerie van Buitenlandse Zaken, waarvoor ze moeten voldoen aan strikte subsidievoorwaarden (COCA). Kleinere organisaties in deze branche kunnen zich aansluiten bij branchevereniging Partin, die verschillende diensten aanbiedt op gebieden zoals verantwoording, transparantie en voldoen aan wet- en regelgeving.

Poortwachters

De poortwachters van de npo-sector hanteren strikte vereisten voordat een organisatie gebruik kan maken van hun essentiële diensten, die noodzakelijk zijn om te kunnen werken als npo. De poortwachters moeten voldoen aan de Wet ter voorkoming van witwassen en terrorismefinanciering (WWFT).

Bijlage 2: Zelfregulering CIO, FIN en Partos

Zelfregulering CIO

Het Interkerkelijk Contact in Overheidszaken (CIO) is een samenwerkingsverband van 26 christelijke en twee joodse kerkgenootschappen in Nederland. Kerkgenootschappen en hun zelfstandige onderdelen zijn rechtspersoon op basis van artikel 2 boek 2 BW. Een kerkgenootschap is dan ook geen stichting of vereniging. Zij regelen hun 'inrichting' (=organisatievorm) in een eigen statuut (kerkord). Het statuut van een kerkgenootschap geldt voor alle onderdelen van dat kerkgenootschap. In dit statuut zijn in de regel ook bepalingen opgenomen over geschillenbeslechting (kerkelijke rechtspraak), en vormen van tuchtrechtspraak (zoals opzicht en visitatie). Alle kerkgenootschappen die bij CIO zijn aangesloten hebben bovendien een zogenaamde groepsbeschikking in het kader van de ANBI-regeling. Dit houdt in dat zowel het landelijke kerkgenootschap als zijn zelfstandige onderdelen op lokaal niveau onder de ANBI-regeling vallen.

De 28 bij CIO aangesloten landelijke kerkgenootschappen omvatten in totaal ca 5000 gemeenten, parochies, kerken, diaconieën, caritasinstellingen en vergelijkbare rechtspersonen. Het toezicht in de kerkgenootschappen kan beschreven worden in vier lagen. Bij de lokale kerken, parochies of gemeenten door het kerkbestuur, de kerkenraad, of een vergelijkbaar lichaam.

1. Bij de lokale kerken, parochies of gemeenten wordt de administratie gevoerd door het kerkbestuur, de kerkenraad, of een vergelijkbaar

lichaam. Door dit bestuur wordt een jaarrekening opgemaakt, die vervolgens in het kerkbestuur wordt besproken.

2. Elk kerkgenootschap heeft een eigen, in het statuut vastgelegde organisatiestructuur. In de Protestantse Kerk in Nederland wordt de lokaal vastgestelde financiële verantwoording toegestuurd aan een regionaal toezichtscollege en dit regionale toezichtscollege kan in geval van misstanden ingrijpen door bijvoorbeeld een negatieve beoordeling af te geven of de lokale organisatie onder verscherpt toezicht te stellen. De voorwaarden voor de financiële verantwoording zijn strenger naarmate de omvang en omzet van de lokale organisatie groeit. Het regionale toezichtscollege kan in geval van misstanden ingrijpen door bijvoorbeeld een negatieve beoordeling af te geven of de lokale organisatie onder verscherpt toezicht te stellen. Bovendien kan het college de door een kerkelijke organisatie aangevraagde toestemming voor bijvoorbeeld de restauratie van een kerkgebouw of het aanstellen van een extra predikant weigeren of hieraan voorwaarden verbinden. Andere in het CIO deelnemende kerkgenootschappen hebben hiervoor vergelijkbare regelingen in hun statuut opgenomen. Zo ziet in de Rooms-Katholieke Kerk het bisdom toe op de financiën van parochies en caritasinstellingen. De RKK kent daarnaast andere kerkelijke instellingen die door kerkelijk recht, op grond van artikel 2 boek 2 BW, worden gereguleerd. Ook hierbij is in toezien vanuit het kerkgenootschap voorzien. In kerkgenootschappen met de nadruk op de plaatselijke kerkgemeenschap (zoals de Bond van Vrije Evangelische Gemeenten) ligt ook op dat niveau een accent op verantwoording en controle.

3. De kerkgenootschappen rapporteren in het kader van de ANBI-regeling over hun toezicht en de naleving van de bepalingen hierover aan de stichting CIO-ANBI. Deze neemt jaarlijks steekproefsgewijs

ongeveer vijf kerkgenootschappen onder de loep. Deze stichting kijkt daarbij hoe dit toezicht is uitgevoerd en wat daar de resultaten van zijn. De normenkaders en richtlijnen voor dit 'toezicht op toezicht' door het CIO zijn vastgesteld in het samenwerkingsconvenant tussen het CIO en de Belastingdienst.

4. Het CIO rapporteert jaarlijks over de resultaten van hun toezicht aan de Belastingdienst. In 2020 is dit voor het eerst gebeurd, op basis van toezichtresultaten van 2019.

Toezicht op religieuze organisaties buiten het CIO

De rechtsvorm 'kerkgenootschap' is niet exclusief bedoeld voor christelijke en joodse organisaties en kan door iedereen worden gebruikt. In de praktijk maken nagenoeg alleen christelijke en joodse kerkgenootschappen hier gebruik van.

Zelfregulering FIN

De FIN Code Goed Bestuur bevat de door de leden van de FIN opgestelde normen over effectief en verantwoord bestuur. De FIN Code Goed Bestuur geeft 7 normen over het besturen, toezichthouden, het afleggen van verantwoording en het afwegen van belangen. De normen stimuleren een effectief bestuur en een efficiënte organisatie en dragen daarmee bij aan het behalen van de maatschappelijke missie. FIN-leden die verklaren dat zij aan deze 7 normen voldoen en zich vrijwillig laten toetsen onderschrijven daarmee het belang van goed en professioneel bestuur. Een fonds dient de Jaarlijkse Verklaring FIN Normen Goed Bestuur in. Eén keer in de vier jaar wordt deze door een onafhankelijk externe accountant getoetst, te beginnen in het eerste jaar. Na een positieve beoordeling ontvangt het fonds het label 'FIN Code Goed Bestuur'.

Het FIN-bestuur benoemt de Commissie Goed Bestuur, bestaande uit een aantal FIN-leden met een onafhankelijke externe voorzitter. Deze commissie monitort het proces van de jaarlijkse registratie door het FIN-bureau en de vierjaarlijkse Toetsing door de toetser. Zij rapporteert daarover aan het FIN-bestuur en aan de FIN ALV.

Zelfregulering Partos

Partos 9001

De Partos 9001 is door een Partos-werkgroep van kwaliteitsmanagers ontwikkeld voor ontwikkelingsorganisaties als de meest adequate toepassing van de ISO 9001 – 2015. Het houdt daarbij rekening met overige in de sector bestaande normen en keurmerken. Partos 9001 is in 2018 aangepast met aanvullende voorzieningen, o.a. over integriteit. Met een verklaring voor deze versie (Partos 9001-2015, versie 2018) bovenop de ISO certificering, krijg je een algemeen geldende vrijstelling voor de Organisational Risk and Integrity Assessment (ORIA) van het Ministerie van Buitenlandse Zaken.

Partos gedragscode

Ieder Partos-lid onderschrijft de Partos Gedragscode. Voor Partos is de organisatiekwaliteit van lid organisaties belangrijk, vooral vanwege de relatie met de effectiviteit en doelmatigheid, maar ook met het oog op integriteit en het publieksvertrouwen. Een gedragscode die de waarden weergeeft volgens welke de lid organisaties van Partos willen handelen, is daarbij een essentieel instrument. Er is ook een nalevingsprocedure.

Bijlage 3: Lijst met afkortingen

Afkortingen op alfabetische volgorde

ACM	Autoriteit Consument en Markt	HSC	Human Security Collective
ANBI	Algemeen Nut Beogende Instelling	IFC	International Fundraising Congress
AP	Autoriteit Persoonsgegevens	ITGD	Intern Toezicht Goede Doelen
AVG	Algemene verordening gegevensbescherming	KSA	Kansspel Autoriteit
B&A	Beheer en administratie	NDP	Het Nederlandse Donateurspanel
BMO	Breed Mensenrechten Overleg	NOV	Vereniging Nederlandse Organisaties Vrijwilligerswerk
CBF	toezichthouder CBF toezicht op goeddoen	NRC	Nederlandse Reclame Code
CFS	Centrum voor Filantropische Studies	PHILEA	Philanthropy Europe Association
CIO	Interkerkelijk Contact in Overheidszaken	RCC	Reclame Code Commissie
DDB	De Dikke Blauwe	RHW	Regulering Huis-aan-Huis Werving
DDDN	De vereniging Direct Dialogue Donateurwervers Nederland	SBF	Samenwerkende Brancheorganisaties Filantropie
DDMA	Data Driven Marketing Association	SCP	Stichting Collecteplan
DRA	Dutch Relief Association	SGF	Vereniging Samenwerkende Gezondheidsfondsen
EFA	European Fundraising Association	SCP	Sociaal en Cultureel Planbureau
FATF	Financial Action Taskforce	SHO	Samenwerkende Hulporganisaties
FIN	De branchevereniging van fondsen en foundations in Nederland	SRC	Stichting Reclame Code
GDA	Goede Doelen Advies	Vf	Vakblad fondsenwerving
GDP	Goede Doelen Platform	VFN	Vereniging Fieldmarketing Nederland
GIN	Geven in Nederland	WBTR	Wet Bestuur en Toezicht Rechtspersonen
		WoK	Wet op de Kansspelen
		WRR	Wetenschappelijke Raad voor het Regeringsbeleid

Colofon

Goede Doelen Nederland
James Wattstraat 100
1097 CM Amsterdam

Telefoon: 020 - 422 99 77
E-mail: info@goededoelennederland.nl
Website: www.goededoelennederland.nl
www.goededoelen.nl

© 2024 Goede Doelen Nederland

Vormgeving: Beeldr
Illustraties: Paul van Elk

De in dit boekje opgenomen informatie is bijgewerkt tot en met 1 oktober 2024.

Aan de totstandkoming van deze uitgave is zeer veel zorg besteed. Voor informatie die desondanks onvolledig of onjuist is opgenomen, aanvaarden auteurs, redactie en uitgever geen aansprakelijkheid. Voor eventuele verbeteringen van de opgenomen informatie houden zij zich aanbevolen.

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand of openbaar gemaakt zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.